

סוכות

כניסת שבת וחג: 17:55

צאת השבת: 18:04

רבנו תם: 19:36

אופק תל אביב

ט"ו תשרי התשפ"א

בית תורה והסד "עטרת מרדכי אליהו"

בית מדרש יום וחצות לילה, לימוד משניות והזוהר הקדוש לעילוי נשמת הנפטרים, ובית תמחו לנזקקים על שם ולעילוי נשמת מו"ר מרן הראש"צ המקובל האלקי הגה"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל זיע"א ולעילוי נשמת הצדיקים הקדושים: רבי יעקב רבי ישראל רבי מאיר ורבי אלעזר למשפחת אביחצירא זיל"א ולע"נ הגאונים הצדיקים: מרן הראש"צ הרב עובדיה יוסף ומו"ר הרב יורם מיכאל אברג'ל זצוק"ל זיע"א

פרשת השבוע
חמורת מרן
הראש"צ זיע"א

תורה, בינה וענני הכבוד

"ימצאהו בארץ מדבר ובהו ילל ישמן יסבגנהו יבוננהו יצנהו פאישון עינו" (ל"ב, י)

"ייסבגנהו" - שם סבבם והקיפם בעננים וסבבם בדגלים לארבע רוחות, וסבבן בתחתית ההר, שכפהו עליהם כגיגית. 'יבוננהו' - שם בתורה ובינה" (רש"י)

לפי פירוש רש"י: "ייסבגנהו" - בענני כבוד; "יבוננהו" - בינה בתורה, בבחינת (אבות ג, י"ז) "אם אין דעת אין בינה". הרי שהתורה והבינה קשורות לענני הכבוד.

ואכן בחג הסוכות אנו יושבים בסוכה, שהיא כנגד ענני כבוד שהיו לעם ישראל (עיין סוכה י"א ע"ב), ומובא בחז"ל (פסיקתא דרב כהנא, נספחים ב) שבוכות מצות הסוכה נזכה שה' יפרוש עלינו את סוכת שלומנו, ונזכה לשבת בסוכת עורו של לוייתן.

ויש לשאול: הרי עורו של לוייתן אינו כשר לסוכה, שכן עור אינו כשר לסכך! על כרחנו צריך לומר, שסוכת הלוייתן לא תהיה בחג הסוכות. האם משתמע מכאן שהגאולה תידחה, ולא תוכל להיות בחג הסוכות עצמו!?

צריך לומר, שאם הגאולה תבוא בחג הסוכות ממש, אזי יפרוש ה' עלינו מחדש את ענני הכבוד בתור סוכה. את סוכת עורו של לוייתן נקבל אחרי החג...

כל הדברים - לבנים

"ויאמר אליהם שימו לבבכם לכל הדברים אשר אנכי מעיד בכם היום אשר תצו את בניכם לשמור לעשות את כל דברי התורה הזאת" (ל"ב, מ"ו)

בראש ובראשונה מזהיר משה: "אשר תצו את בניכם". בראש מעיניו - חינוך הבנים, לצוות את הבנים.

עוד מצווה אותם משה, שיש לקיים את "כל הדברים". אסור לאדם לבחור לעצמו רק את המצוות שהוא מבין ושהוא מעוניין בהן. עליו לקיים את כל המצוות, מהקלות ביותר ועד החמורות שבהן, כי אם אתה תזלזל במקצת מהמצוות, בניך ילמדו לזלזל יותר. ומשום כך אנו מדגישים בתפילה לשמור ולעשות את כל, כי היכלי הוא העיקר בחינוך למצוות (וראה עוד בהרחבה על נושא החינוך בידי מרדכי "ירח האיתנים").

כי לא דבר רק הוא מכס

"כי לא דבר רק הוא מכס כי הוא חייכם ובדבר הזה תאריכו ימים על האדמה אשר אתם עברים את הידן שמה לרשתה" (ל"ב, מ"ו-מ"ז)

"כי לא דבר ריק הוא מכס" - לא לחינם אתם יגיעים בה, כי הרבה שכר תלוי בה כי היא חייכם" (רש"י)

ביאור נוסף: "כי לא דבר רק הוא - מכס", אם אתה מרגיש שהתורה היא דבר ריק - "מכס", הפגם הוא בדך! שכן התורה היא החיות של האדם.

אמרו על כך חז"ל: "משל למה הדבר דומה? לשועל שהיה מהלך על גב הנהר, וראה דגים שהיו מתקבצים ממקום למקום. אמר להם: מפני מה אתם בורחים? אמרו לו: מפני רשתות שמביאין עלינו בני אדם. אמר להם: רצונכם שתעלו ליבשה ונדור אני ואתם, כשם שדרו אבותיי עם אבותיכם? אמרו לו: אתה הוא שאומרים עליך פיקח שבחיות! לא פיקח אתה, אלא טיפש אתה! ומה במקום חיותנו אנו מתייראין, במקום מיתנתנו על אחת כמה וכמה!"

- והנמשל: "אף אנחנו עכשיו שאנו יושבים ועוסקים בתורה, שכתוב (ל, כ) בה: 'כי הוא חייך ואורך ימך' כן, אם אנו הולכים ומבטלים ממנה על אחת כמה וכמה" (עיין ברכות ס"א ע"ב).

זהו שאמר הכתוב: "כי לא דבר רק הוא מכס, כי הוא חייכם".

"(דברי מרדכי)"

תנא דבי אליהו
חידושים בפרשה
חבית מדרשנו

דרך גדילתו של האדם

הגמרא (סוכה דף מ"ה ע"ב) לומדת מהפסוק: "עצי שטים עמדים" שכל המצוות (רש"י: "כגון קרשי המשכן ועמודים ולולב והדס וערבה) צריכות להיות כדרך גדילתן.

שאל על כך מרן הבן איש חי (בן יהודע סוכה דף פ"ג ע"ג), וזו לשונו: "צריך להבין, מה טעם יש בזה? ומאי נפקא מינה בין דרך גדילתן או להפך?"

והוא מבאר שם בשם המהרש"א באריכות על דרך הרמז, בהקדמו שבמצוה יש שם הוי"ה בא"ת ב"ש, לפי ש-מ"צ הם אות יו"ד ואות ה"א בא"ת ב"ש, וביחד עם הסימות, וי"ה, מתקבל שם הוי"ה.

הדבר מלמדנו שהמצוה צריכה להיות שלימה במחשבה, בכוונה, בדיבור ובמעשה. לבסוף כתב: "ובזה מובן בס"ד שפיר הטעם שצריך שיעשה המצוות, דתחילה יקדים המחשבה והכוונה וכו"ו עיי"ש.

על דרך זו אפשר לבאר, שדין זה שהמצוות צריכות להיות כדרך גדילתן בא לרמוז לנו על דרך צמיחתו של האדם.

צריך האדם שיהיה ראשו למעלה, כדרך גדילתו, ולא שיהיה בדרך ההפוכה. במילים אחרות: תמיד האדם צריך לשאוף לשמים, לעניינים הרוחניים, ולא חלילה לארץ, לגשמיות. זו דרך הצמיחה הנכונה של האדם, מלמטה למעלה, ולא כדרך עמי הארצות שדרך צמיחתם הפוכה. ("ירח האיתנים")

מעט- מעט

המשנה (סוכה פ"א מ"א) אומרת, שסוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה - פסולה. ואם היא למטה מעשרה טפחים - פסולה. ועוד אומרת שם המשנה, שסוכה שחמתה מרובה מצילתה פסולה.

הרמב"ם (הל' דעות פ"ג הל' א') כתב, שאדם לא יהיה בעל גאוה, ולא יהיה שפל עד לכדי שילבש בגדים בזויים, אלא ילבש בגדים מכובדים.

אם נחבר את דברי המשנה ודברי הרמב"ם, על מה שכתב בענייני הגאוה, נוכל לראות חיבור עמוק ונפלא: "סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה פסולה" - רמז לאדם, שלא ירים עצמו ויתגאה. "למטה מעשרה טפחים פסולה" - רמז לאדם, שלא יהיה שפל יותר מידי ושלא יבזה את עצמו. "סוכה שחמתה מרובה מצילתה, פסולה" - אדם שחמתו, כעסו, מרובה מהצל, הקרירות שלו - הוא פסול. על האדם להתפלל, שכשם שקיים מצוות סוכה כהלכתה, שצילתה מרובה מחמתה, כך יזכה במשך השנה שלא יעס הרבה.

ומדוע שלא יתפלל האדם שלא יעס כלל? אלא, על זה נאמר: "מעט מעט אגרשנו מפניך" (שמות כ"ג, ל') - העלייה במדרגות המידות צריכה להיות מדרגה אחר מדרגה, שכידוע הוא, שאם מנסים להפסיק לזמן קצר, אם מנסים לעלות את כל המדרגות בקפיצה אחת - כך גם הנפילה היא קשה וכואבת, מתגלגלים מכל המדרגות בהן עלינו, ואז להתחיל מהתחלה זה מייאש. על כן, על האדם לעלות במדרגות המידות לאט-לאט, "מעט-מעט", ועל-ידי שימעיט בעס - יוכל להינצל ממידה זו לגמרי.

"(אביהם של ישראל על התורה" - דברים)

הליכות עולם לו

מפסקי מרן
הראש"ל זצ"ל

ערב סוכות

- א. **הרצה** ותספורת - מצוה לרחוץ בחמין בערב החג.
- ב. **מצוה** על האדם לטהר את עצמו לקראת חג הסוכות במקוה טהרה כעין מה שאמרו חז"ל: **חייב אדם לטהר את עצמו ברגל**. (ראש השנה טז ב). ויש להרבות בצדקה בערב סוכות. (בא"ח האזינו ט. כה"ח תרכה ס"ק טו).
- ג. **מי שלא** הסתפר בערב ראש השנה - יסתפר בערב החג. והנוהגים להתגלח יעשו כן בערב החג כי אסור להסתפר ולהתגלח בחוה"מ.
- ד. **אכילה** - לא יאכל פת יותר מ"כביצה" (כ-54 גרם) שלוש שעות זמניות לפני השקיעה כדי שיאכל בליל החג בתיאבון. ולדעת "בן איש חי" אין לאכול כביצה פת כבר מחצות היום ואילך, ובמקום צורך גדול יש לסמוך על הסברה הראשונה. (עיין בא"ח האזינו ג ועיין שו"ע תרלט סעי' ג וכה"ח ס"ק ס. משני"ב ס"ק כז).
- ה. **מותר** לאכול פירות וירקות בערב סוכות - אך לא יאכל הרבה.
- ו. **טיפול בארבעת המינים** - מצות ארבעת המינים שיהיו "שלכם" - ולכן יש מצוה מיוחדת לשלם על ארבעת המינים לפני כניסת החג שלא יהיו שאולים, ואם אין לו - יקבע עם המוכר שהתשלום יהיה כ"מלוה" לזמן קצר ויתכוון לקנות גם במשיכה.
- ז. **יש לאגוד** את ההדסים והערבות עם הלולב ב"קשר גמור" בערב חג, דהיינו שני קשרים אחד על השני שיהיו כולם אגודה אחת משום "זה אלי ואנוהו". (שו"ע תרנ"א סעי' א). ומה שמקילין בתחיבת ההדסים והערבות לתוך "קושיקלך" משמע שלא ניחה לרב המשני"ב בזה (ועיין למשני"ב שם ס"ק ח). ולפיכך ימשוך את ההדס והערבה מתחת ל"קושיקלך" ושם יקשרם בשני קשרים.
- ח. **יבדוק** את הלולב לפני שקיעה שיהיה קשור להדסים ולערבות, כיון שאסור לקשור את הלולב ביום טוב, ואם שכח - מותר לקשור בקשר עניבה, ועיין לקמן הלכות אגידת הלולב. (שו"ע תרנא סעי' א).
- ט. **תנאי בקישוטים** - הקישוטים של הסוכה הם חלק מהסוכה שהיא קודש כל ימי החג. ולכן אם נפלו קישוטים ביום טוב הם אסורים בהנאה ומוקצים, בחול המועד אסורים בהנאה. דבר זה עלול להיות תקלה לילדים ואפילו למבוגרים. על כן טוב לעשות תנאי לפני כניסת החג שמטרתו להבהיר שאנחנו לא "מקדישים" את הקישוטים אלא מרשים לעצמנו להשתמש בהם אף בסוכות.
- י. **נוסח התנאי**: "אני שם את הקישוטים בסוכה אך אשתמש בהם בכל עת שארצה". אפשר לומר בנוסח זה: "איני בודל מהם כל בין השמשות". ואף על פי שהתנה ישתדל לא להשתמש בהם. (שו"ע תרלח סעי' ב, ועיין לקמן ג סב).
- יא. **תנאי זה** חייב להיות לפני השקיעה בערב סוכות, כי ברגע כניסת החג חלה עליהם קדושת הסוכה ושוב לא יועיל בהם תנאי ויהיו מוקצים עד אחרי החג.
- יב. **מקום הנירות** - לכתחילה יש להדליק נרות בסוכה כי זה מקום הסעודה, ויש להכין מקום שלא יכבו על ידי הרוח ולא יגרמו לשריפה. ועיין לקמן הלכות הדלקת נרות שבת בסוכה. ("מאמר מרדכי למועדים")

סיפור השבוע

מעשיהם של צדיקים

תודיעני אורח חיים - הנהגות הרב זצ"ל בסוכות

הרב היה מקפיד לסכך בעצמו חלק מהסוכה בבית הכנסת ובבית, ולהקדים לכך את התפילה של הבן איש חי בעניין זה.

היה מקפיד לסכך בעלים ירוקים.

מקפיד אפילו על שתיית מים לשתות רק בסוכה, גם כשהיה נוסע לדבר מצווה, שעות ארוכות מחוץ לעיר.

כשחזר מבית הכנסת בליל החג, היה ממתין בכניסה לסוכה לרבנית, ופעם לקח הדבר זמן והרב לא נכנס לסוכה עד בואה של הרבנית.

היה מברך "שהחיינו" בקידוש ליל החג בסוכתו הגדולה למטה בחצר הבניין, וכשהיה עולה לישון בסוכה הקטנה במרפסת הבית, היה מברך בה "שהחיינו" על ריבת אתרוג (גם לכבוד הסוכה הזאת וגם לצאת מהספק אם אפשר לברך "שהחיינו" על ריבת אתרוג במשך השנה, אחרי שכבר בירכו "שהחיינו" על האתרוג במצוות הלולב).

היה מכבד בכל לילה את הרבנית, להדליק נר לכבוד האושפיזין של אותו לילה.

הרב אמר בקול רם את ה"לשם ייחוד" הארוך לפני נטילת הלולב. את ברכת הלולב ונענועי הברכה היה מקפיד לעשות בתוך הסוכה. בשעת החקפות וההושענות מקיף את התיבה כשהסידור מונח בין זרועותיו והלולב ומיניו בידי, וממשיך לאחוז את הלולב בידו עד תפילת מוסף.

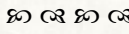
בעניין ההליכה לכותל בסוכות, על מנת להתחייב במצוות נטילת לולב מדאורייתא לדעת הרמב"ם, הרב לא היה הולך, וכך היה אומר: אם לא היו נוהגים לברך על ארבעת המינים, לא הייתי מברך, שהרי מי אמר שהאתרוג שלי בוודאות אינו מורכב ואין בו חששות נוספים, ואיך אכניס עצמי לספק דאורייתא כשאני יכול לקיים את המצווה במאה אחוז? והיה מביא את דברי ה"ערוך לנר" שכתב ליושבי ירושלים, שעליהם ללכת לכותל המערבי בחול המועד וליטול שם לולב, ואת אשר השיב לו הראשון לציון דאז, שיבוא מפולניה לארץ ישראל ואז יאמר לנו מה לעשות. אך אמר הרב, שאם הוא מגיע לכותל, הוא לוקח ממישהו לולב ומנענע בו.

בחול המועד היה הרב מקבל בסוכתו, בצילא דמהימנותא עילאה, את משחרי פניו, בחידושי ודרושי יומא טבא, במיני ברכות, בשירה בזמרה, ובתפילת מנחה וערבית, וכל הבא זכה והשביע בצחצחות נפשו מהקבלת פני רבו ברגל, כמקבל פני שכינה. ("באור פניך")

להצטרפות ללימוד יומי מתוק מדבש

בוואטאפ שלחו "לימוד יומי" ל:

054 - 44 77 562

לקבלת העלון במייל

ateretme@gmail.com

לצערנו, עקב המצב,

לא מתקיימות תפילות במקום למעט מניין נץ

(20 מתפללים בחצר בית המדרש)

בברכת חג שמח!

בית תורה וחסד - "עטרת מרדכי אליהו"
 רחוב הרב זכריה מדאר 31 רחובות.
 08-9397933 | 054-4477562
 ateretme@gmail.com

העלון מוקדש לעילו נשמת:

שלמה בר חנה, אברהם בן רחל, דוד בן עישה,
 דוד בן סולטנה, משה בן אברהם ורייזל, אברהם עזיז בן הדיה,
 הרבנית תופחה בת לולו, רוזת בת יקוט,
 רוד בת יונה, פרחא פאני ביטון, בלומה בת שלמה ומלה,

ת.נ.צ.ב.ה.